

D. THOMAE AQUINATIS CATENA

IN EVANGELIUM SECUNDUM MATTHEVM

CAPVT PRIMVM.

Via aciem hominis Mattheus significat, quasi de homi- ne exorsus est scribere, dicens Liber generationis...

Sup Matth.

CHR. Y. Iudaeis enim euangelium scripsit, quibus superfluum erat exponere diuini tatis naturam...

SANCTVM IESV CHRISTI

EVANGELIUM SECUNDVM MATTHAEVM

CAPVT PRIMVM.

Liber generationis Iesu Christi filij Dauid: filij Abraham.

Cap. 53.

Hom. 2.

Quaest. 49.

Gen. 15.

Li. 3. expo. cap. 3.

Titulo apparet totum hunc librum conscribi de Iesu Christo, ne cessarium est praecognoscere quid sit sentendum de ipso...

Lib. 1. ca. 55.

Cap. 8. 10. 44-45.

Cap. 89.

Epistola. 1. circa med.

Epist. 41.

Cap. 41.

est asseuerat: nec enim aliquis amplius quam hominem putat, & haec haeresis postea a Photino confirmata est. AVG. contra haereticos...

CYRILLVS ALEX. Ait enim apostolus de vniuerso, quod cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est esse se aequali Deo...

AVG. contra hereti. Huius autem in sanissimis furoris audaciam celestium testimoniorum auctoritate frenabo, ad demonstrandam propriae substantiae filij personam...

CAPVT PRIMVM.

sed quia sic scriptum est in ea scriptura, cui nisi crederimus nec Christiani, nec salui esse poterimus. Si autem de caelesti vel aerea...

Cap. 46.

Quaest. 13.

Lib. 2. ca. 1.

Lib. 2. ca. 1.

Cap. 49.

Cap. 6.

Cap. 13.

Cap. 55.

Quaest. 80.

Cap. 55.

Epist. 28.

Epist. 22.

Epist. 81.

ces quoque tertium Apollinaris dogma delegit, vt negata humanae carnis, atque aie veritate, totum dnm nrm Iesum Christum vnium...

Epist. 11.

rum si ab Apollinaris peruersitate haereticus iste decesserit, ne conuinceretur, deitate passibilem sentire, atque mortalem, & tamen...

Lib. 2. ca. 4.

AVG. de con. euan. Mattheus euangelista ostendit generationem Christi, in carne se suscepisse narrans, quae genealogia...

Cap. 3.

Mattheus generationem dominicam carnis per seriem parentum volens commendare memorie ordinis, a patre Abraham dicit: Abraham genuit Isaac...

Homil. 3.

AVG. de con. euan. Mattheus euangelista ostendit generationem Christi, in carne se suscepisse narrans, quae genealogia Christi exorsus est...

mo sine productus est a matre Iudæa gaudium cunctis: sed iste per virginem, ille de ano, ambo contra spem nature. R E M I. Iacob supplantator interpretatur, & de Christo dicitur: Supplantasti in surgentes in me subter me. Iacob genuit Iudam, & fratres eius. C H R Y. Super Matthæ. Et noster Iacob genuit duodecim Apostolos in spiritu non in carne, verbo non in sanguine. Iudas autem interpretatur confessor, quoniam Christi erat imago, qui confessor patris erat futurus, dicens: Confiteor tibi pater domine cæli, & terre. G L O. Moraliter autem Abraham nobis virtutem fidei per exemplum Christi significat, cum de eo legatur. Abraham credidit Deo, & reputatum est ei ad iustitiam. Isaac significat spem, quia interpretatur risus: fuit enim gaudium parentum: spes vero similiter est gaudium nostrum, dum æterna bona sperare facit, & de eis gaudent. Abraham ergo genuit Isaac, quia fides generat spem. Iacob autem significat charitatem. Charitas enim amplectitur duas vitas, actiuam per dilectionem proximi, contemplatiuam per dilectionem Dei: actiuam per Liam, contemplatiuam per Rachel significatur. Lia enim laborans interpretatur, quia actiuam in labore est: Rachel visum principium, quia per contemplatiuam principium, idest Deus videtur. Nascentur ergo Iacob de duobus parentibus, quia charitas nascitur de fide & spe, quod non credimus, & speramus, diligimus. c ¶ G L O. Prætermissis aliis filiis Iacob, Euangelista Iudæ prosequitur generationem, dicens. Iudas autem genuit Phares, & Zaram de Thamar. A V G. de Ciui. Dei. Nec Iudas primogenitus nec istorum geminorum aliquis fuit primogenitus Iudæ: sed ante illos iam tres genuerat. Eos itaque tenuit in ordine generationum, p quos ad Dauid, atque inde quo intenderet, pueniret. H I E R O. Notandum autem in genealogia Saluatoris nullam sanctam assumi mulierem, sed eas quas scriptura reprehendit, ut qui per peccatores venerat, de peccatoribus nascens, omnium peccata deleret. vnde & in sequentibus Ruth Moabiticis ponitur. A M B R O. sup. Lucæ. Lucas autem hic declarauit, ut immaculatam sacerdotalem generis seriem declararet: sancti Matthæi consilium a rationis iustitia non abhorret: nam cum euangelizaret secundum carnem generatum esse, qui omnium peccata susciperet subiectum iniuriis: subditum passioni, nec hoc quidem putauit exortem asserendum esse pietatis, ut maculata quoque originis non recufaret iniuriam: simul ne pudeat ecclesiam de peccatoribus congregari: cum dominus de peccatoribus nasceretur. postremo ut beneficium redemptionis etiam a suis maioribus inchoaret: nequis putaret originis maculam impedimento posse esse virtuti: nec se insolens de sui nobilitate iactaret. C H R Y. in ho. Post hoc monstratur omnes obnoxios fuisse peccatis: inquit enim Thamar fornicatio Iudam accusans, & Dauid a fornicata muliere genuit Salomonem. Si autem a magnis lex non est impleta nec a minoribus: & sic omnes peccauerunt: & necessaria facta est Christi præsentia. A M B R O. super Lucæ. Vide autem quia non ociose Matthæus utrumque significauit cum phares tantummodo commemorationum causa deponeret: quia hic in utroque mysterium est. per geminos enim gemina describitur vita populorum: vna secundum legem: altera secundum fidem. C H R Y. super Matthæum. Per Zaram enim significatur Iudæicus populus, qui primus apparuit in luce fidei quasi de uulua tenebrosa mundi procedens, & ideo significatus est cocco circumcissionis, putantibus omnibus: quia ipse populus dei erat futurus: sed posita est ante faciem eius lex: quasi sapes vel maceria. Sic ergo impeditus est populus Iudæicus per legem: sed temporibus Christi rupta est sapes legis que erat inter Iudæos, & gentes: sicut ait Apostolus, medium parietem macerie soluens: sic factum est ut gemis per phares significatus: postquam rupta est lex per Christi mandata: primus ad fidem procedat: & postea sequitur Iudæicus populus. Sequitur. Phares autem genuit Esrom. G L O. Iudas genuit Phares & Zaram antequam intraret Aegyptum, in quam ambo postea cum patre transierunt. In Aegypto vero Phares genuit Esrom. Esrom autem genuit Aram. Aram genuit Aminadab. Aminadab autem genuit Naafon: & tunc Moyses eduxit eos de Aegypto. Naafon autem fuit dux sub Moysè in tribu Iudæa per desertum: in quo genuit Salmon. Iste Salmon fuit princeps de tribu Iudæa: quæ cum Iosue terram promissionis intrauit. C H R Y. super Matth. Quoniam autem ex aliqua causa, secundum prouidentiam dei posita horum patrum nomina credimus. Sequitur, Naafon autem genuit Salmon. Iste Salmon mortuo patre fuit princeps in tribu Iudæa, quæ cum Iosue terram promissionis intrauit. C H R Y. super Matth. Accepit autem uxorem nomine Raab. hæc autem Raab dicitur fuisse Raab meretrix de hiericho, quæ

Pfal. 17.

Cap. 3.

Hom. 3.

Cap. 3.

suscepit exploratores filiorum Israel: abscondit eos & seruauit incolumes. Cum autem Salmo nobilis esset inter filios Israel, quia de tribu erat Iudæa, & quia filius principis erat: vidit Raab sic fidem, quasi magnam aliquam consuetudinem accipere in vxore. Forsitan autem & ideo interpretatur Salmon quasi per ipsum nome inuitaretur a prouidentia dei: ut acciperet vas electionis Raab. Interpretatur enim Salmon: accipere vas. Sequitur. Salmon autem genuit Booz de Raab. G L O. Iste Salmon in terra promissionis genuit de illa Raab Booz. Booz autem genuit Obeth ex Ruth, C H R Y. super Matth. Quomodo autem Booz acceperit uxorem Moabiticam nomine Ruth: exponere est iam superfluum: cum de his scriptura sit omnibus manifesta. Hoc autem dicimus solum, quoniam Ruth pro merito fidei suæ nupsit Booz, quia deos patrum suorum repulit, & deum viuentem elegit. Et Booz pro merito fidei suæ illam accepit uxorem: ut ex coniugio tali sanctificato genus nasceretur regale. A M B R O. super Lucam. Quomodo autem Ruth cum esset alienigena Iudæo nupsit, & qua ratione in Christi generatione eius putaret euangelista copulæ commemorationem esse faciendam, quæ legis serie maxime habebatur. Quia ergo non de legitima saluator generatione manauit, videtur esse deformem nisi ad apostolicam sententiam reuertatur, quia non est lex posita iustis: sed iniustis. Hæc enim cum esset alienigena & moabitica, præsertim cum lex Moysi prohiberet has nuptias moabiticis: quia excluderet ab ecclesia quo introiuit in ecclesiam: nisi quia sancta & immaculata moribus supra legem facta est. Diffinitionem ergo legis excelsit & meruit inter maiores dominici generis computari: propter cognitionem mentis electam: non corporis. Magnum autem nobis exemplum est: quod in illa nostrum omnium qui ex gentibus collecti sumus: ingrediendi in ecclesiam domini figura præcessit. H I E R O. in Epistola ad Paulinum. Ruth etiam moabiticis Esaiæ explet vaticinium dicens. Emitte agnum dominum dominatorem, terræ de petra deserti ad montem filie Syon. Sequitur. Obeth autem genuit Iesse. G L O. Iesse pater Dauid binomius est: quia frequentius vocatus est Esai. Sed quia propheta vocat eum non Esai, sed Iesse dicens, Egredietur virga de radice Iesse, ut ostenderet illam prophetiam completam in Maria & in Christo: Euangelista posuit Iesse. Sequitur. Iesse autem genuit Dauid regem. R E M I. Sed querendum est quare sanctus Euangelista solum Dauid nominauerit regem, quod ideo dixit, ut ostenderet eum primum fuisse regem in tribu Iudæa. Ipse autem Christus est Phares diuisor, ut est illud, Diuiser agnos ab hædis. est & Zaræ oriens, ut est illud. Ecce vir: oriens nomen eius est. Esrom sagitta ut est illud. Posuit me sicut sagittam electam. R A B A. Vel alterum propter abundantiam gratiæ & latitudinem charitatis. Aram electus secundum illud, Ecce puer meus electus, vel excelsus secundum illud. Excelsus super omnes gentes dominus. ipse est Aminadab, idest voluntarius qui dicit. Voluntarie sacrificabo tibi. Idem est & Naafon, idest augurium, quæ nouit præterita, præsentia, & futura. vel serpentinus, secundum illud. Moyses exaltauit serpentem in deserto. Est & Salmon, idest sensibilis qui dicit. Ego sensi de me virtutem exisse. G L O. Ipse accipit Raab, idest ecclesiam de gentibus. Raab enim fames vel latitudo vel impetus: quia ecclesia gentium esurit & sitit iustitiam: & impetu doctrinæ Philosphos & reges conuertit. Ruth etiam interpretatur videns vel festinans: & significat ecclesiam: quæ puro corde videt deum & festinat ad brauium supermæ vocationis. R E M I. Est & Booz: in quo robur, ut est illud. Cum exaltatus fuero a terra omnia traham ad me. Est & Obeth seruus, ut est illud. Filius hominis non venit ministrare, sed ministrare. Est & Iesse incensum, secundum illud. In gem veni mittere in terram. Ipse est Dauid manus fortis, secundum illud. Dominus fortis & potens desiderabilis, secundum illud. Veniet desideratus cunctis gentibus. Pulcher aspectus, secundum illud. Speciosus forma præ filiis hominum. G L O. Interim videamus quas virtutes isti patres in nobis edificant: quia fides, spes, & charitas omnium virtutum sunt fundamentum. Sequentes virtutes sunt quasi superadditiones. Iudas interpretatur confessio, duplex est autem confessio: est altera fidei, altera peccatorum. Si ergo post tres supradictas virtutes peccatur, necessaria est non solum fidei, sed peccatorum confessio. Post Iudam sequitur phares & Zaram, phares diuisio, Zaram oriens interpretatur: & Thamar amaritudo. Confessio enim generat diuisionem a vitiiis, & ortum virtutum, & amaritudinem penitentia. Post phares sequitur Esrom qui sagitta interpretatur. postquam a aliquis diuisus est a vitiiis & secularibus, det fieri sagitta ut in aliis vitia præcando

In præf. B. b. l. i. a.

Lib. 2. cap. 4.

Lib. 2. ca. 16.

Cap. 3.

cando perimat. Sequitur Aram, qui interpretatur electus vel excelsus: quia postquam aliquis a mundo remotus est, & alijs proficit, necesse est ut Deo electus, hominibus celebris, excelsus in virtutibus habeatur. Salmon interpretatur augurium: hoc autem augurium non est seculare sed cælestis. De hoc gloriabatur Ioseph fratribus mandans. Vos detulistis cyphum domini mei, in quo augurari solebat: Cyphus est diuina scriptura, vbi est potus sapientia: in hac auguratur sapiens: quia ibi videt futura, idest cælestia. Sequitur. Salmon: idest sensibilis, idest discernens gustus rationis: quid bonum, quid malum, quid dulce, quid amarum. Sequitur. Booz, idest fortis: instructus enim in scripturis, fit ad omnia aduersa tolleranda fortis. A V G. super Matth. Iste autem fortis est filius raab, idest ecclesie. Raab enim interpretatur latitudo vel dilatata: quia a ex omnibus finibus terræ vocata est ecclesia ideo gentium latitudo appellatur. R A B A. Sequitur Obeth, idest seruus: non enim idoneus est ad seruitutem, nisi qui fortis est, quæ seruus generatur ex ruth, idest festinancia. Oportet enim proptum esse seruum non pigrum. C H R Y. super Matth. Nunc autem, qui diuitias & non mores, pulchritudinem & non fidem, & quod in meretricibus queri solet, hoc in coniugibus optant, non generant subditos filios vel sibi vel Deo: sed contumaces, & contra se & contra Deum: ut filij eorum sint pena in religio sitatis eorum. Iste Obeth genuit Iesse, idest refrigerium: nam quicumque est subditus Deo, & parentibus suis, tales filios generat, Deo præstante, a quibus refrigeratur. G L O. Vel Iesse, idest incensum. Si enim seruimus ex amore & timore, erit deuotio in corde, que ex igne & desiderio cordis, suauissimum incensum offert Deo. postquam autem aliquis idoneus est seruus, & sacrificium Deo factus, sequitur ut sit Dauid, idest manus fortis, qui contra hostes fortiter dimicauit: & dum eos tributarios fecit. Similiter ipse debet carnalis, idest homines verbo & exemplo Deo subigare. d ¶ G L O. Secundi quatuordecim generationis seriem euangelista decurrit: quæ a regibus continetur: & ideo a Dauid incipit, qui primus in tribu Iudæa regnauit dicens. Dauid rex genuit Salomonem ex ea quæ fuit Vria. A V G. de cõ. euan. Quia enim in generationibus Matthæi significatur nostrorum susceptio peccatorum, ideo ipse a Dauid per Salomonem descendit, in cuius matre ille peccauit. Lucas vero a Dauid per Nathan ascendit: per quem prophetam Deum peccatum illius expiauit: quia in generationibus luce significatur abolitio peccatorum. A V G. in lib. Retra. Dicendum tamen fuit cuius nominis prophetam: ne putaretur idem fuisse homo, cum alter fuerit: quamuis, & ipse hoc non mine vocaretur. R E M I. Querendum est autem, quare euangelista Berabeæ proprio nomine non nominauit sicut cæteras matres filios: quod ideo est quia cæteræ mulieres quamuis reprehensibiles fuissent: tamen laudabiles erant virtutibus. Berabeæ vero, non solum fuit contra adulterij: sed etiam homicidij mariti sui: & ideo proprio nomine eam non nominauit in genealogia domini. G L O. Tacet etiam nomen Berabeæ, ut nominando Vriam reducat ad memoriam illud maximum scelus, quod in eum fecit. A M B R O. super Lucam. At vero sanctus Dauid in eum Dauid est præcellentior, quod hominem se ipse cognouit, & commissum super arrepta, Vria vxore peccatum penitentia curauit lachrymis abludendo: ostendens nobis neminem propriæ virtuti debere confidere. habemus enim aduersarium magnum, qui vinci a nobis sine Dei adiutorio non possit, & plerumque in illustribus viris graui peccata reperies, ut quasi homines tentationi potius succumbere cognoscas, ne virtutibus egregijs plusquam homines crederentur. C H R Y. super Matth. Salomon autem interpretatur pacificus, quoniam omnibus in circuitu gentibus pacificatus, & tributa reddentibus, pacificum habuit regnum. Salomon autem genuit Roboam. Roboam interpretatur a multitudine populi. Multitudo enim mater est seditionis: quia quod a pluribus peccatur, plerique manet inuindicabile. Paucitas autem magistra est discipline. ¶ H I E R O. In quarto autem regum volumine legitur de Ioram, Ochoziam fuisse generatum. Quo mortuo, Iosabab filia Ioram regis: soror Ochozie tulit Iosabab filium fratris sui, & eum in temitioni, quæ exercebatur ab Athalia subtraxit: Cui successit in regnum filius eius Amazias: post quem regnauit filius eius Azarias, qui appellatur Ozias: cui successit Iotham filius eius. Cernis ergo quod secundum fidem historiarum, tres reges in medio fuerunt quos euangelista prætermisit. Ioram quoque non genuit Oziam: sed Ochoziam & reliquos quos numerauimus. verum quia euangelista propositum erat Theseracædas, in diuerso temporis statu ponere & quia Ioram generi se miscuerat impissime

A Iezabelis, iccirco vsque ad tertiam generationem eius memoriam tollitur: ne in sanctæ natiuitatis ordine poneretur. H I L A. Purgata vero labe familie gentilis iam regalis, in quarta generationem consequentium origo numeratur. C H R Y. sup. Mat. Quod Spiritus sanctus per prophetam contestatus est dicens, vt dispergeret omnem masculum de domo Achab & Iezabel: impleuit Iehu filius Nâsi, & accepit promissionem: vt vsque ad quartam generationem, sedeant filij eius in sede regni super Israel. Quanta ergo benedictio facta est super Iehu, qui vindictam fecerat super domum Achab, tanta maledictio facta est super domum Ioram propter filiam iniqui Achab, & Iezabel: vt vsque ad quartam generationem, prædicantur filij eius regum numero, & sic peccatum eius descendit in filios eius: sicut fuerat scriptum: Reddam peccata patrum in filios, vsque ad tertiam & quartam generationem. Videte ergo quam periculosum est inire coniugium ex genere impiorum. A V G. de quest. Nou. & veteris testamenti. Vel non immerito sublati sunt de numero cæterorum Ochozias, Iosabab, & Amazias. Sic enim eorum continuauit impietas, vt nullum interuallum haberet. Salomon autem merito patris dimissus in regno est. Roboam autem merito filij illi autem tres maligne agentes erant sunt. Ad perditionem enim generis exemplum est, quando iugiter malignitas panditur. Sequitur. Ozias autem genuit Iotham. Iotham autem genuit Achaz. Achaz autem genuit Ezechiam, cui cum esset sine liberis dictum est: Dispone domui tuæ, quia morieris. Ideo fuit, non propter longiorem vitam, cum sciret inde Salomonem placuisse Deo, quod non perisset ampliores annos, sed quia dubitabat, ne promissio Dei impleretur: cum se sciret esse de Dauid, per quem oportebat venire Christum, & ipse erat sine liberis. Sequitur. Ezechias autem genuit Manassén. Manassés autem genuit Amon. Amon autem genuit Iosiam. Iosias autem genuit Iechoniam, & fratres eius in transfugatione Babyloniæ. C H R Y. sup. Matth. Sed non sic positum est in libro Regum: vbi talis est ordo. Iosias genuit Eliachim, postea vocatum Iotham. Iotham autem genuit Iechoniam: sed Iotham sublati sunt de numero regum: quia non populus Dei constituerat eum in regnum: sed Pharaon per potentatum. Si enim iustum fuit, ut propter solam commisionem generis Achab, tollerentur tres reges de numero regum, quare non erat iustum, ut similiter tolleretur Iotham, quem Pharaon vi hostili fecerat regem? Et sic Iechonias qui est filius Iotham, nepos autem Iosie sublati sunt de numero regum ipse est positus, pro eo quasi filius Iosie. H I E R O. Vel alter: Sciamus Iechoniam priorem ipsum esse quam Iotham, secundum autem filium non patrem, quorum primus per k. & m. secundus per ch. & n. scribitur. Quod scriptorum vitio & longitudine temporum apud grecos latinisque consuetum est. A M B R O. super Lucam. Dtos. n. fuisse Iotham, regnum libri indicant. Sic enim scriptum est, dormiuit Iotham cum patribus suis, & regnauit Iotham filius eius pro eo, filius autem est cui Hieremias nomen imposuit Iechoniam. Et bene sanctus Matthæus a propheta voluit discrepare, ut non Iotham, & Iechoniam vocaret simul, quia maiorem fructum dominicæ pietatis astruxit. Generis enim nobilitatem dominus in hominibus non requirit: sed de captiuis & peccatoribus congrue nasci voluit, qui remissionem veniebat predicare captiuis: non igitur suppressit alterum euangelista: sed utriusque significauit, quod uterque Iechonias dicitur sit. R E M I. Sed queri potest, quare dicat euangelista eos natos in transfugatione: cum nati fuissent antequam transfugatio fuerit facta? ideo autem dicit hoc: quia ad hoc nati sunt, ut de regno totius populi proficiat & aliorum peccatis captiui ducerentur. Et quia præcisus erat Deus eos esse ducendos captiuos: iccirco dixit eos natos in transfugatione. De his autem quos sanctus euangelista in genealogia domini simul ponit, sciendum quia aut similes fuerunt fama aut infamia. Iudas & fratres eius laudabiles fuerunt fama: similiter Phares & Zaram, Iechonias & fratres eius notabiles fuerunt infamia. G L O. Mystice autem Dauid est Christus, qui Goliam, idest diabolum superauit. Vria autem, idest luxuria, idest diabolus qui dicit: Similis ero altissimo, cui ecclesiam coniugatum Christus de solario patris matris adamauit, & pulchram factam sibi matrimonio copulauit. Vel Vria, idest iudæicus populus, qui per legem de luce gloriatur. Sed huic Christus legem abstulit, quam de se loqui docuit. Berabeæ autem est puteus satietatis, idest abundantia gratiæ spiritalis. R E M I. Vel Berabeæ interpretatur puteus septimi, siue puteus iuramenti, per quod significatur fons baptismatis, in quo datur donum spiritus sancti, & fit ibi adiutor contra diabolum. Est & Christus Salomon pacificus, secundum illud apostoli: Ipse est pax nostra. Et Roboam latitudo populi, secundum illud. Multi

Exod. 20. Quest. 85.

יְהוֹיָכִן Ieoia'm Ieoiachin

Cap. 3.

Muli